

[Finansministeren.]

tier, der normalt ejes af foreningen. Der indkøbes aktieposter i en lang række forskellige selskaber, og herved tilvejebringes en spredning af risikoen, som mindre formueejere ellers ikke kunne opnå.

Disse investeringsforeninger kan organiseres på forskellig måde. Nogle foreninger udsteder andelsbeviser eller lignende værdipapirer, der er beregnet på at kunne omsættes. I så fald beskattes udlodninger fra foreningen på ganske samme måde som aktieudbytter, og fortjeneste eller tab ved afståelse af de til medlemmerne udstedte andelsbeviser skal skattemæssigt behandles efter samme regler som fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier.

En anden type foreninger udsteder ikke andelsbeviser til medlemmerne, men opretter en konto for hvert medlem. På denne konto bogføres medlemmets indskud samt hans andel i foreningens rente- og udbytteindtægter; endvidere reguleres kontoen op og ned i takt med kursbevægelserne på foreningens værdipapirer. Det er medlemmer af sådanne foreninger, lovforslaget tager sigte på. Principielt finder de almindelige regler om skattepligt af udlodninger også anvendelse på udlodninger fra disse foreninger, men det er efter de gældende regler noget tvivlsomt, hvornår et givet beløb skal anses for udloddet. Udlodningen må i hvert fald være foretaget, når beløbet hæves. Selve udbetalingstidspunktet kan imidlertid ikke være afgørende. Hvis beløbet kan hæves på anfordring, må det være uden betydning for skattepligten, om det rent faktisk hæves. Kan beløbet først hæves efter opsigelse, er det derimod tvivlsomt, om skattepligten skal indtræde, når opsigelse ikke er sket. I mange tilfælde ville en så vidtgående beskatning imidlertid i realiteten stille medlemmerne af de omhandlede investeringsforeninger ugunstigere end almindelige aktionærer og medlemmer af investeringsforeninger, der udsteder andelsbeviser.

På denne baggrund har man fundet det rigtigt at foreslå, at medlemmer af investeringsforeninger, der ikke udsteder andelsbeviser, beskattes efter en særlig ordning. Denne ordning bygger på de principper, der anvendes ved beskatningen af aktionærer

og medlemmer af investeringsforeninger, der udsteder andelsbeviser.

Efter den foreslåede ordning skal medlemmernes andel i foreningens årlige rente- og udbytteindtægter betragtes som udbytte for medlemmerne; beløbet skal medregnes ved indkomstopgørelsen, hvad enten det hæves eller ej. Kursgevinst og kurstab på foreningens værdipapirer fordeles ligesom rente- og udbytteindtægter på de enkelte medlemmers konti. Sådanne kursreguleringer skal imidlertid efter forslaget først tages i betragtning ved indkomstopgørelsen for det indkomstår, hvori medlemmet hæver af sit indskud på kontoen. Hvis et indskud hæves mindre end 2 år efter, at det er foretaget, skal fortjeneste eller tab medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst. Er der forløbet 2 år eller mere, medregnes fortjeneste eller tab ved opgørelsen af den skattepligtige særlige indkomst. Ved opgørelsen af fortjeneste eller tab skal der ikke tages hensyn til kursreguleringer, der vedrører perioden forud for 1. januar 1962.

Den nærmere opgørelse af fortjeneste eller tab kan rejse visse praktiske problemer, og det foreslås derfor, at finansministeren får adgang til at fastsætte regler herom efter indhentet erklæring fra ligningsrådet.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til folketingets velvillige behandling.

Ministeren for Grønland (Mikael Gam):

Jeg skal herved tillade mig for det høje folketing at fremsætte forslag til lov for Grønland om børns retsstilling og forslag til lov om ændringer i lov om rettens pleje i Grønland.

Retstilstanden i Grønland er endnu på visse områder karakteriseret ved en opdeling af befolkningen i 2 grupper, for hvem der gælder forskellige retssystemer.

På sådanne områder er danske undergivet de almindelige danske love, grønlændere derimod særlige grønlandske retsregler eller foreskrevet sædvaneret.

De uheldige følger af sådanne 2 retssystemer er mest følelige inden for person-, familie- og arveretten, og efter gennemførelsen af loven om ægteskabs indgåelse og opløsning og den grønlandske arvelov har man

[Ministeren for Grønland.]

anset det for påkrævet at søge indført mere tidssvarende regler for børns retsstilling. Herved må også henvises til, at det må anses for et vigtigt led i den stedfindende nyordning af det grønlandske samfund, at der så vidt muligt gennemføres retsenhed for alle, der bor i Grønland, således som det allerede er sket inden for retsplejen, kriminalretten, arveretten og til dels ægteskabsretten.

Efter de nugældende regler har grønlandske børn født i ægteskab stort set den samme retsstilling som danske ægtebørn, idet den grønlandske ægteskabslov indeholder bestemmelser om underholdspligt og forældremyndighed over for sådanne børn svarende til de danske regler.

For så vidt angår børn født uden for ægteskab, er der derimod væsentlige forskelle i retsstillingen for børn under dansk ret og børn under grønlandsk ret. Som en af de vigtigste skal her nævnes, at der efter grønlandsk ret ikke er adgang til at fastslå egentligt faderskab til børn født uden for ægteskab med de i Danmark gældende retsvirkninger. Den udlagte fader vil alene kunne pålægges bidragspligt over for barnet, men barnet vil ikke kunne opnå ret til faderens navn eller arveret efter ham. Det udtales ganske vist i den grønlandske arvelov, at barn uden for ægteskab tager arv efter sin fader, men kun såfremt faderskabet er fastslået på den i lovgivningen herom foreskrevne måde. Så længe vi ikke har fået regler om fastsættelse af faderskab, har bestemmelsen i arveloven altså ingen praktisk betydning.

Et udkast til en børnelov for Grønland har første gang i 1956 været forelagt det grønlandske landsråd. Det blev da udsat til nærmere overvejelse og drøftelse i befolkningen, og udkastet blev i 1957 efter en meget indgående behandling vedtaget af rådet med enkelte ændringsforslag.

Under drøftelserne i landsrådet i 1956 og 1957 behandlede man samtidig et udkast til bestemmelse om arveret for børn

født uden for ægteskab svarende til de danske retsregler. Landsrådet fandt ikke at kunne vedtage denne bestemmelse, men fremsatte forslag til en ny bestemmelse herom. Det var oprindeligt tanken, at forslaget til bestemmelser om arveret for børn uden for ægteskab først skulle fremsættes for det høje folkeeting i forbindelse med fremsættelse af forslag til en børnelov. Under tingets behandling i 1958 af forslag til arvelov for Grønland blev det imidlertid vedtaget at optage regler i loven om arveret for børn uden for ægteskab, der var stemmende med det af landsrådet fremsatte forslag. Da disse bestemmelser er knyttet til fastsættelse af faderskab, understregede folketingsudvalget i sin betænkning ønskeligheden af, at der snarest måtte blive fremsat et lovforslag om børns retsstilling.

Når nærværende lovforslag ikke er blevet fremsat på et tidligere tidspunkt, skyldes det, at regeringen i mellemtiden fremsatte forslag til en ny dansk lov om børns retsstilling, og man fandt det rigtigst at afvente behandlingen af dette forslag med henblik på, om den danske lov eventuelt burde have gyldighed for Grønland. Loven, der blev stadfæstet den 18. maj 1960, kan imidlertid ikke anses for anvendelig i Grønland, idet den afskaffer adgangen til at anse en udlagt mand som bidragspligtig til barn uden for ægteskab, og loven giver alene mulighed for enten dom til faderskab eller frifindelse. Man finder endnu ikke, at forudsætningerne for gennemførelse af en sådan ordning er til stede i Grønland, fordi bevismidlerne i faderskabssager ikke har nået den samme udvikling som i Danmark.

Det foreliggende lovudkast er i øvrigt i videst muligt omfang formuleret i overensstemmelse med loven af 18. maj 1960, idet der kun er gjort afvigelser, hvor hensynet til grønlandsk retsopfattelse eller forholdene i Grønland i øvrigt har gjort det nødvendigt.

Forslaget er tiltrådt af landsrådet på enkelte punkter nær, hvor man af forskellige grunde har fundet det betænkeligt at følge landsrådets indstilling.

[Ministeren for Grønland.]

Jeg kan særlig her nævne, at landsrådet havde ønsket, at flere bidragspligtige til et barn født uden for ægteskab kun skulle betale en anpart af et bidrag. Dette har ministeriet i overensstemmelse med justitsministeriets opfattelse ikke ment at kunne følge. Forslaget indeholder derfor den i dansk ret indtil børneloven af 1960 gældende regel om, at flere bidragspligtige hver for sig betaler fuldt bidrag, men således at den bidragsberettigede kun får et beløb svarende til ét bidrag udbetalt, medens resten indgår i kommunekassen til anvendelse til almene børneforsorgsformål.

Landsrådet havde også ønsket indsat en bestemmelse om, at loven skulle optages til revision, f. eks. om 5 år. En sådan bestemmelse har man ikke anset for nødvendig, idet det må forekomme selvfølgeligt, at ensartede regler for Grønland og det øvrige Danmark indføres, så snart forudsætningerne herfor er til stede. Man kan ikke se bort fra, at de videnskabelige undersøgelser, der betinger en revision, kan foreligge før et sådant revisionstidspunkt, men heller ikke, at det vil tage længere tid at tilvejebringe materialet. Man har derfor ikke ment at burde binde sig til en bestemt frist.

Det bestemmes i slutningsparagraffen, at loven foreløbig skal træde i kraft i Vestgrønland, men senere med eventuelle lempelser kunne sættes i kraft i Nord- og Østgrønland ved kongelig anordning. Uanset at Nord- og Østgrønland nu er repræsenteret i landsrådet, har jeg fundet det rigtigst at indføje bestemmelsen om, at loven endnu ikke skal træde i kraft i disse landsdele, fordi forslagens bestemmelser forudsætter, at reglerne i den grønlandske retsplejelov og arvelov tillige er gældende. Disse love er endnu ikke sat i kraft i Nord- og Østgrønland, men spørgsmålet om indførelse af den i Vestgrønland gældende lovgivning er for tiden under overvejelse.

Forslaget til lov om ændringer i den grønlandske retsplejelov er en naturlig følge af forslaget til lov om børns retsstilling, idet det indeholder de processuelle bestemmelser om faderskabssagers behandling. Forslaget er udarbejdet på grundlag af de ændringer, som blev indført i den danske retsplejelov i forbindelse med gennemførelse af den nye børnelov af 18. maj

1960. De foreslåede bestemmelser indfører ikke på væsentlige punkter ændringer i forhold til den nugældende retstilstand.

Forslaget er tiltrådt af landsrådet uden ændringer.

Idet jeg i øvrigt tillader mig at henvise til bemærkningerne til de to lovforslag, skal jeg anbefale forslagene til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Handelsministeren (Baunsgaard): Jeg tillader mig herved for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændring i aktieselskabsloven.

Indledningsvis vil jeg gerne gøre nogle bemærkninger om de overvejelser, der danner baggrund for dette lovforslag. Handelen med aktier på det danske aktiemarked foregår i det store og hele uden voldsomme, spekulationsprægede udsving. Dog har der i de senere år foreligget tilfælde af spekulationspræget uro omkring kursdannelsen på aktierne i enkelte selskaber som led i en kamp mellem konkurrerende grupper. For denne i det store og hele rolige udvikling har det nok været af betydning, at det danske kapitalmarked har været lukket i den forstand, at udenlandske porteføljeinvesteringer kun har kunnet finde sted med myndighedernes tilladelse.

I de senere år har Danmark som deltager i det internationale økonomiske samarbejde gennemført en liberalisering af forskellige former for kapitaloverførsler. Dette gælder dog som bekendt ikke med hensyn til porteføljeinvesteringer i aktier og obligationer, idet der på dette område stadig kræves tilladelse såvel ved kapitalimport som ved kapitaleksport. Imidlertid rykker den tid efter alt foreliggende nær, da Danmark også på dette område må afskaffe de eksisterende restriktioner, og ved Danmarks eventuelle tilslutning til fællesmarkedet må man regne med, at vi i hvert fald efter en kortere overgangstid må indrette os på at skulle gennemføre Romtraktatens krav om videregående frihed for alle kapitalbevægelser mellem medlemslandene, herunder også for porteføljeinvesteringer.

Denne udvikling kan indebære fordele for dansk økonomi, idet vi herved kan få mulighed for at forøge vore hjemlige knappe kapitalressourcer. På den anden side må det erkendes, at denne udvikling